

CERKVENI GLASNIK

izhaja zadnji teden v mesecu ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO Posamezna številka stane 2 Din.

Igre in mladina!

Danes vse igra na odru; na vseh oglih so plakati, ki vabijo k igram v razne domove in kinodvorane. Sedanja mladina rada igra, pa še rajši in v obilneši meri zahaja k raznim predstavam.

Igre in predstave morejo dobro, pa tudi slabo vplivati na razvoj mladega človeka. Pregovor pravi: „Človek se več nauči z očmi, kakor z ušesi“, in hoče s tem povdarjati velik vpliv gledanja na dušo. Potom slik na odru ali platnu se utisnejo predstave v domišljiji človeka in te slike v človekovi domišljiji nagibljejo dušo k dobremu ali slabemu, vzbujajo v človeku lepa ali slaba čustva, ljubezen ali sovraštvo, ljubezen do čistosti ali nečisto strast, kakoršne so pač slike. Velika nevarnost gledaliških in kino predstav je v tem, ker je danes toliko nemoralnih iger in predstav, ki slikajo greh kot nekaj lepega, nevero kot čednost, nečistost kot krepost, zakonolomstvo kot ljubezen, ki smešijo vero, cerkev in duhovnika, ki predstavljajo na odru celo najtemnejše strani človeške strasti, da vabijo senzacij in užitka lačno množico. Pod krinko umetnosti se danes neredko skriva največja mlakuža nečistosti. Po „modernih“ gledališčih med dostojne igre vpletajo razne „umetniške“ balete, kjer nastopajo ženske samo s „figovim peresom“ oblečene, da vlečejo na se oči nečiste strasti.

Tako tvori igra ali kino v sedanji dobi veliko moralno nevarnost za mladino. Gotove igre so še za odraslega človeka polne nevarnosti, za mladino so pa pravi nemoralni strup. Gorje, če se mlada in dovzetna domišljija navzame takih slik, ki vzbujajo v človeku nizke nagone, ki vstvarjajo frivolno mladino, ki išče le užitka, slasti, senzacij in nima nikakega spoštovanja do zakona, do človeškega dostojanstva. In če se tudi morda reši iz objema tega pohujšljivega vpliva, celo življenje mu bodo te predstave hodile v spomin in — budile skušnjave.

Tudi same na sebi dostojne igre in predstave niso vse za nedoraslo mladino. Gotovo znanje o spolni higijeni n. pr. je potrebno za odraslega, nedorasli mladini bi bil pa tak pouk škodljiv, ker nima še toliko zrelosti, da bi znala ceniti in nositi tako znanje. Podobno je glede iger. So igre, ki so moralne in poštene same na sebi, imajo moralni namen, zdravo jedro, a so vendar za mladino — pohujšljive, ker v njih gleda slike in prizore, ki nezreli domišljiji škodujejo. Tako so vse zaljubljene igre več ali manj škodljive nedorasli mladini. Otrok ne more razbrati iz igre moralnega jedra, saj ga pogosto še odrasli na spoznajo, ampak vidi in ohrani v spominu le razne „zanimivosti“: ljubimkanje, objemanje, sovraštvo, pobijanje itd. Radi tega, ljubi starši, ne puščajte otrok k zaljubljenim igram, pa naj se vrše tu ali tam, v kinu ali društveni dvorani! Še bolj pa pazite, da ne puščate mladine — ne odrasle in še manj pa nedorasle — k predstavam, kjer nastopajo skoro nage baletke, kjer se smeši cerkev in duhovnik, redovnik ali redovnica, kjer se v lepi luči predstavlja greh in strast.

Znameniti mož, veliki dobrotnik človeškega rodu, Friderik Ozanam je šel z 18. letom na univerzo v Pariz. Imel je dobre in skrbne stariše, ki so v svojem sinu vzgojili značajnega katolika in — čistega mladeniča. V Parizu se je seznanil z velikim pisateljem Chateaubriandom. Ta ga je

vprašal, ali obiskuje gledališče. In ko mu je Ozanam odgovoril, da ne, češ ker je mati tako nasvetovala, ga Chateaubriand objame in pravi: „Rotim Vas, slušajte mater. V gledališču ne boste ničesar dobili, pač pa mnogo izgubili.“

Kakor mati Ozanama, naj bi tudi naše slovenske, katoliške matere pazile na svoje sinove in hčere, da bi ne hodili k slabim kvarnim predstavam! —

Romarjem k Gospej Sveti.

Odpeljemo se iz Trziča na binkoštno soboto 26. maja ob 13:40, to je ob eni in 40 minut pop. s posebnim vlakom preko Kranja in Jesenic v Celovec, kamor pridemo že ob 5:47 pop.

Za romanje nam je dovoljen poseben vlak po naših železnicah in po nemškoavstrijskih. Za posebni vlak smo se odločili radi tega, da nismo tako vezani na neprimerni vozni red in pa radi tega, da nas ne morejo nadlegovati drugi popotniki v naših vozovih. Po jugoslovanski progi nam bo dovoljena — kakor je obljubljeno — znižana vožnja, koliko procentov bo znižano pa še ne vemo. Din 100 ki ste jih plačali za vizum in potnino, bo zadostoval, iz tega se bodo plačala tudi skupna prenočišča.

Iz Trziča odhaja vlak radi tega tako zgodaj, ker nam sicer nemško-avstrijsko ravnateljstvo ne dovoli posebnega vlaka, če ne pridemo v Celovec do 5. pop. To bo malo nerodno za tovarniške delavce, ki bodo morali nekoliko prej iz tovarne, da pridejo ob pravem času na vlak. Vsak naj skrbi da bo na kolodvoru vsaj 5 minut pred odhodom vlaka. Voznega lista ni treba nikomur kupovati.

Vlak se vstavi le v Križah, Dupljah in Kranju.

Ker imamo znižano vožnjo, se z nami peljejo še lahko nekateri drugi izletniki do Jesenic. Kdor bi še želel k Gospej Sveti, bi mogel priti s planinsko legitimacijo.

Prenočevali bomo tako le: Del bo prenočeval v Celovcu, del pa pri Gospej Sveti, radi tega, ker je ob binkoštnih praznikih silno težko dobiti v Celovcu prenočišča vsled velikega navala tujcev. Od Celovca do Gospe Svete je komaj dobro poldrugo uro peš hoje. More se pa tudi peljati s tramvajem do celovškega pokopališča in od tam je še kake tričetrt ure do Gospe Svete. Je pa tudi pogosta zveza z vlakom in sicer vozi iz Celovca k Gospej Sveti vlak ob 5 uri in 10 min. pop. in ob en četrt na deveto uro zvečer ter vozi do Gospe Svete komaj četrt ure. Nazaj iz Gospe Svete v Celovec vozi vlak ob 7.11; 11.39; 15.42; 18.43 in ob 22.33. Tako ima vsak priliko, da se vozi sem in tja z vlakom poljubno. Posebni vlak smo vzeli le do Celovca radi tega, ker je pri Gospej Sveti mal kolodvor, ker imajo mnogi v Celovcu znance in prijatelje ter sorodnike in bi radi tam ostali in pa radi prenočišč, ki jih ni dovolj pri Gospej Sveti.

Kdor bo torej hotel iti takoj, ko pridemo v Celovec, naprej k Gospej Sveti, se bo mogel takoj odpeljati z vlakom ali pa bo šel s tramvajem in na to pa peš, kar bo najbolj pripravno. Z oddelkom, ki bo šel v soboto k Gospej Sveti, bo šel g. Anton Vovk.

Pri Gospej Sveti bo prenočevalo v samostanu kakih 40 žensk, te bo vodila gospodična Marica Kocijančič, ki bo

skrbela za vse te. Tam se bo mogel dobiti zajterk in dva dni postelja. Moški bodo morali pa prenočevati na šupi gospoda dekana, nekateri bi mogli dobiti tudi prenočišče po raznih gostilnah, katerih je kakih 8 v vasi in bližnji okolici.

Kar nas ostane v Celovcu, bodo prenočevali tako le: kakih 80 žensk bo prenočevalo v sirotišču uršulinskega samostana na posteljah, kakih 26 v samostanu elizabetink v bolnici tudi na posteljah, ostale pa pri elizabetinkah v šupi na slami. Moški bodo spali: 50 v veliki sobi Mohorjeve hiše, na slami; vsi drugi pa v posebni šupi v bolnici pri elizabetinkah.

Po hotelih v Celovcu bo težko dobiti prenočišča; nikjer mi niso hoteli rezervirati postelj, ker pričakujejo velikega navala tujcev. Kdor ima kake sorodnike ali znanca, naj se obrne takoj na nje, da mu oskrbe stanovanje za ta dva dni. Za skupna prenočišča plača voditelj romanja. Hrano in drugo bo moral plačati vsak sam.

Moški pevci bodo prenočevali v hiši Mohorjeve družbe. Vodstvo nad tem oddelkom, ki bo tam prenočeval prevzmeta Ahačič Rudolf in Prešeren Rudolf.

Ženske pevke prenočujejo v uršulinskem samostanu, vodstvo vseh žensk, ki tu prenočujejo, prevzmeta Ahačič Mici in Dobrin Marija.

Vodstvo oddelka žensk v samostanu elizabetink prevzmeta Kurnik Mici in Drukar Julka.

Vsi romarji se držite svojih rediteljev, katere tudi ubogajte, da bo red. Zavedati se moramo, da potujemo kot romarji in da se moramo tudi kot taki obnašati! Posebno pazimo na to, da v Celovcu nastopamo kot olikani Slovenci, ker bodo Nemci zelo pazili na nas! Ne moremo sicer zahtevati, da bi bili na potu abstinentje, trezni pa moramo biti vsi! Mi moramo v vsem svojem nastopu imponirati!

V nedeljo odidemo iz Celovca oni, ki bomo tam prenočevali, ob 6. zj. točno od mestne župne cerkve po cesti proti Gospej Sveti peš. Če bi bilo slabo vreme, se more vsak odpeljati z vlakom, ki odhaja iz Celovca ob 6:05. Tramvaj zjutraj najbrž ne bo še vozil tako zgodaj.

Pri Gospej Sveti je ob 8. skupna sv. maša, med mašo skupno sv. obhajilo. Vsi bodite pri skupni sv. maši in pridigi! Po maši je zajtrk. Vsak si oskrbi, kakor pač more po gostilnah, kaj gorkega. Ob 10. gremo na gosposvetsko polje, da si ogledamo vojvodski stol. Kosilo bo moral oskrbeti vsak sam.

Ob 2. se zopet zberemo v gosposvetski cerkvi, na kar odidemo po kratki pobožnosti v Celovec peš, ali pa z vlakom ob 15.42. Ob 5. se zberemo pred muzejem, kjer si na to ogledamo njegove zanimivosti in na to knežjo hišo. Ob 8. zv. imamo šmarnice pri uršulinkah. Oni ki bodo prenočevali pri Gospej Sveti, se morejo vrniti nazaj s tramvajem ali z vlakom.

V ponedeljek imamo pri uršulinkah ob 9. zj. skupno sv. mašo s pridigo. Pred mašo je obhajilo. Ob 10. odide prvi transport po tramvaju k Vrbskemu jezeru, kake četrt ure na to drugi. Tramvaj vozi k jezeru vsake četrt ure. Odhaja s trga pred uršulinsko cerkvijo.

Pri Vrbskem jezeru se zberemo pri hotelu Wörthersee, kjer bo naročenih nekaj kosil, pod hotelom takoj je jezero in se vsak more voziti po jezeru in si ogledati okolico. Ob treh oddidemo v posameznih skupinah s tramvajem v Celovec in na kolodvor, odkoder se odpeljemo domov ob ca 4:40 uri pop.

Pazite, da kdo ne zaostane in da ne zamudi vlaka! Celovec ni posebno veliko mesto in se ni bati, da bi se kdo zgubil, če le nekoliko zna hoditi, kdor pa ni vajen mesta, naj se drži takih, ki jim je Celovec poznan.

Kar se tiče hrane, je precej težavno in pa drago za tako množico skrbeti za skupno hrano. Svetujem da po možnosti vzamete seboj dovolj jedil. Naročilo se bo sicer za ponedeljek opoldan nekaj kosil, vendar za gotovo tega ne morem vedeti, koliko bo hotelir pripravil, ker se brani prevzeti vso množico. V Celovcu se bo pa po raznih hotelih in gostilnah že moglo kaj dobiti.

Opozarjam na to, da vzamete seboj toplo obleko, za čez noč tudi kako flanelasto odejo, ker bo po noči mrzlo. Kdor ima na razpolago, naj vzame seboj električno žepno svetilko, ki jo bodo rabili posebno oni, ki bodo morali prenočevati na šupi.

Spoved naj po možnosti opravi vsak že doma, v petek zvečer bomo spovedovali v župni cerkvi. Mogoče bo pa tudi opraviti spoved v Celovcu, v soboto zvečer v cerkvi Sv. Duha pri uršulinkah, pri jezuitih in pri kapucinih, povsod je en slovenski duhovnik. Pri Gospej Sveti bodo v soboto zvečer in nedeljo zjutraj na razpolago trije duhovniki. Pri Gospej sveti bo ob 8. v nedeljo skupna sv. maša s pridigo pred mašo in skupnim sv. obhajilom. K sv. obhajilu pristopite res kolikor mogoče vsi skupno! V soboto zvečer bomo imeli pri uršulinkah šmarnice zv. ob 8. in istotam v ponedeljek ob 9. skupno sv. mašo s pridigo pred mašo in s sv. obhajilom.

Po zavodih, kjer bodo spale ženske, so me povsod izpraševali, če so naše ljudje snažni in brez „domačih živali“! Povsod sem zatrjeval, da so tržičani v tem oziru zelo čisti.

Premagovanje jezika.

Lansko leto so taborili na Brčevem vrtu Orli - Skvati iz Ljubljane. Neko popoldne jih grem obiskat. Pričakoval sem, da bo že od daleč slišati vik in krik iz taborišča. A glej, nič, vse tiho, kakor da bi bilo vse mrtvo. Ko pridem v bližino, vidim, da je bil vsak mladenič sam v sebe zaptopljen, in da so bili vsi tiho pri svojem delu. Noben me ni pogledal, le načelnik je pristopil in strumno pozdravil. Ko začudeno vprašam, kako je to, da so mladi fantje vsi tako tiho, mi razloži njih molk takole: „Sedaj imamo eno uro molčanja, noben ne sme izpregovoriti besede, da se vsak vadi v premagovanju jezika. Vsak mora napraviti tudi skušnjo iz molčanja, če hoče napredovati pri skvatih.“

To mi je res imponiralo! Nekaj podobnega so imeli tudi stari Grki v pitagorejcih. To je bil neke vrste red, ali družba resnih in pobožnih mož; kdor je hotel vstopiti v to zvezo, je moral obljubiti, da bo najprej tri leta — molčal. Šele ko je prestal to preizkušnjo, je bil sprejet v to družbo.

Zakaj so to zahtevali? Pač za to, da je vsak s tem pokazal, da je zmožen premagovati sam sebe, ker nobene reči ni tako težko premagovati kakor svoj jezik. Kdor se v tem obvlada, se more premagovati tudi v drugih zadevah.

Koliko gorja, nesreče, žalosti in sitnosti napravi jezik! Vsak bo potrdil iz lastne skušnje, da bi si bil prihranil marsikatero neprijetnost, ko bi znal vedno ob pravem času molčati. Da, molčanje — ob pravem času — to je, modrost — to je zlato. Še hujše je, če z jezikom bližnjega žalimo, ali mu morda delamo krivico. Koliko sovraštva, koliko neprilike že je rodila nepremišljena beseda! Da ne govorimo o onih, ki v zlobi delajo krivico s svojim jezikom. Raznih preprirov, napetosti med sosedi, dolgoletnih sovraštev je v večini krivo nepremišljeno govorjenje. Kaj vse človek izblekne v jezi, v strasti, v veselju in vinjenosti! Kolikokrat se potem — pač prepozno — kesal! Zakaj besede enkrat izgovorjene ni mogoče več priklicati nazaj.

Zato je treba vzgoje v molčanju, v premagovanju jezika. Dobro je, če se otroci vadijo zgodaj v molčanju in bi starši tudi doma določili kako uro za molčanje! Vsekakor pa morajo večkrat opozarjati mladino na veliko vrednost — molčanja — premagovanja jezika! Posebno v jezi in razburjenosti ne govorimo! O Juliju Cezarju vemo, da je v jezi vedno štel najprej do dvajset, predno je odgovoril, da se je toliko obvaroval preneglih in nepremišljenih besed.

Neki vzgojitelj loči troje vrst jezikov: volovski, prešičji in — klepetavasti jezik! Klepetavost in z njo združena opravljalnost je pač velika napaka naše družbe.

Če kdo govori brez potrebe o tvojih napakah, ali si vesel?! Cesar ne želiš, da bi drugi tebi storili, tega tudi ti drugim ne stori.

Gospod pravi, da bo treba dajati odgovor celo od

vsake nepotrebne besede — — — ! In drugič svari: „Kaj vidiš pezdir — malo smet — v očeh svojega brata, v svojih očeh pa — bruna — cele klade — velike napake ne vidiš!“

Vsak naj pomeđe pred svojim pragom, pa bo povsod čistol Sveti Avguštin pripoveduje o svoji sveti materi, da je bila najlepša poteza njenega značaja to, da ni nikdar raznašala ali naprej pravila kaj slabega o bližnjem. Tako piše: „Če se je prijateljica pred njo v sovraštvu in ostrih besedah izražala o svoji nasprotnici, ni — Monika — tega nenavzoči nikdar povedala, ampak je govorila le o dobrem, da bi pospešila spravo.“ Takih Monik bi bilo treba, pa bi izginilo mnogo, mnogo sovraštva med nami!

Nekaj zelo grdega — in greh je — če se pripoveduje drugim, kaj so tretje osebe o njih slabega govorile! Če kdo v sovraštvu ali razburjenosti ne zna krotiti jezika, vsaj ti ne pripoveduj dalje o izbruhih sovraštva in nepremišljenega jezika!

Vadimo mladino, vadimo sebe v molčanju, da bomo imeli v oblasti svoj jezik!

Oznanila za junij.

Popoldanska služba božja. Kakor smo videli meseca maja, splošno ugaja to, da smo imeli šmarnice tudi ob nedeljah zvečer. Ob 2. uri je za gospodinje neprimerno, ker marsikje ne morejo pospraviti tako hitro, da bi mogle že ob 2. uri priti v cerkev. Upoštevati moramo tudi to, da je naša župnija v ogromni večini industrijskega značaja. Če so po večini ljudje cel teden v tovarni, je razumljivo, da si žele v nedeljo malo ven na zrak in na sonce. Če je pa popoldanska služba božja že ob 2. uri, jim je s tem preprečen kak daljši popoldanski izprehod ali kak izlet. Tako je bilo poleti pri popoldanski službi božji vedno mnogo manj ljudi v cerkvi, kakor v zimskih ali jesenskih mesecih. Vsled tega smo se odločili, da bo za poizkušnjo tudi še meseca junija popoldanska služba božja zvečer ob 8. uri. Če bo to splošno še tako ugajalo, kakor meseca maja, bomo potem to ohranili celo poletje. Res je težava za župljane iz Sv. Ane in iz Zgoranje Doline, ki zvečer ne morejo hoditi, a teh je tudi sicer poleti bolj malo popoldan v cerkvi. Težava je tudi s shodi raznih bratovščin. Za enkrat bomo tako uredili: Prvo nedeljo v mesecu ima III. red shod popoldan ob 2. uri in sicer bo najprej govor in nato ura molitve za III. red. Zvečer bo pa ob 8. uri križev pot in pete litanije presv. Srca Jezusovega. Dekliška Marijina družba ima shod v nedeljo 17. junija ob 7:15 v Marijinem domu. Ženska istotako 10. ob 7:15 istotam. Svojo uro molitve naj opravi deklliška Marijina družba v nedeljo 24. junija ob 7:30. Skupna-privatna ura molitve naj se pa opravi na praznik 29. ob 7:30. Vse to bo torej za poskušnjo; če bo to splošno ugajalo, bomo to ohranili, če ne, se uvede zopet nazaj popoldanska služba božja ob 2. uri pop.

Mesec junij je posvečen presv. Srcu Jezusovemu; ta mesec naj se posebno mesečno sv. obhajilo daruje v zadoščenje božjemu Srcu; družine, ki še niso Njemu posvečene, naj se ta mesec posveti! Vedno radi pridemo blagoslovit kip ali sliko presv. Srca Jezusovega na dom!

1. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. uri sv. maša z blagoslovom. Kvaterni petek, strogi post.

2. **Kvaterna sobota**, pritriganje pri jedi.

3. **Nedelja presv. Trojice**, prva nedelja v mesecu. Ta dan preneha doba za velikonočno sv. obhajilo, kdor ga še ni prejel, naj vsaj ta dan opravi dolžnost vernega katolika! Pred prvo sv. mašo je skupno sv. obhajilo za možke, ki naj ta dan prejmejo sv. obhajilo pač v velikem številu v čast presv. Srcu Jezusovemu. Ob 10. uri sv. maša doma in pri sv. Ani mesto na binškoštni pondeljek. Po prvi sv. maši gre tja običajna procesija. V župni cerkvi se ob 9. uri izpostavi Najsvetejše in se moli ura molitve, za duhovnike, ob 10. uri sv. maša z blagoslovom. Pop. ob 8. uri križev

pot pred izpostavljenim Sv. R. T. in nato pete litanije presv. Srca Jezusovega. Po litanijah je darovanje za farne bile. Ob 2. uri pop. shod za III. red radi zunanjih članov.

4. **Velike bile**, ob 5:30 in nato slovesna sv. maša za vse umrle župljane in posebno za vse dobrotnike župne cerkve.

7. **Praznik sv. Rešnjega Telesa**, ob 6. uri sv. maša z blagoslovom, ob 8. uri druga, ob 9. uri slovesna peta sv. maša z leviti. Med to darovanje za fante in dekleta. Po slovesni sv. maši gre procesija po navadnem redu in potu. Prosim, da med procesijo ne pustite tujim ljudem stati pri hišnih vratih, da delajo potem opazke in druge nerednosti. Kdor ne gre k procesiji, naj ne dela sam sebi sramote s tem, da stoji ob ulici. Zvečer ob 8. uri slovesne pete litanije presv. Srca Jezusovega.

Vso osmino praznika Sv. R. T. bo ob 6. uri sv. maša z blagoslovom.

V petek, soboto in nedeljo po prazniku Sv. R. T. se obhaja tridnevnic na čast Sv. R. T., vsak večer ob 8. uri pete litanije presv. Srca Jezusovega.

10. **Nedelja v osmini presv. R. T.**

14. **Pričetek tridnevnic** na čast presv. Srcu Jezusovemu, zvečer vsak dan tridnevnic, ob 8. uri litanije presv. Srca Jezusovega.

15. **Praznik presv. Srca Jezusovega**, ob 6. uri sv. maša z dvema blagoslovoma. Ta dan se morejo prejeti popolni odpustki, pogoji: prejem sv. zakramentov, zadostilno sv. obhajilo, nekoliko premišljevanja o dobrotljivosti presv. Srca Jezusovega.

17. **III. nedelja po binškoštnih** — praznik Marije Vedne Pomoči — ki se obhaja vedno v nedeljo pred praznikom Janeza Krstnika. Ta dan je glavni praznik deklliške Marijine družbe, ki ima danes skupno sv. obhajilo, zvečer ob 7:15 slovesen shod. Pred praznikom je tridnevnic: v petek in soboto je zvečer po litanijah govor za družbo v župni cerkvi.

21. **Sv. Alojzij**, ob 8. uri šolska sv. maša.

24. **IV. nedelja po binškoštnih, praznik sv. Janeza Krstnika**, doma služba božja ob 6. 8. in 10. uri. Ob 10. uri tudi na Kofcah, kjer bo blagoslov nove kapele in darovanje za kapelo.

28. **Vidov dan**, ob 8. uri slovesna sv. maša z leviti za vse, ki so padli za vero in domovino.

29. **Sv. Peter in Pavel**, zapovedan praznik, ob 6. in 10. uri sv. maša z dvema blagoslovoma, ob 10. uri peta sv. maša, pop. ob 8. uri litanije vseh svetnikov.

Popoldanska služba božja nekako peša po mestih in industrijskih krajih v veliko škodo verskemu pouku in življenju. Včasih so bile tudi popoldan vse cerkve polne! Prosim vse župljane, da se sedaj, ko bo popoldanska služba božja zvečer, v velikem številu udeležujejo popoldanske službe božje. Večerna služba božja bo poleti nekaka skupna farna večerna molitev! Naj bo torej celo poletje ob nedeljah cerkev zvečer tako polna, kakor je bila maja meseca!

Anton Vovk:

Tomaž Pirc, sloveč zdravnik.

Neko leto je imel ustanovo pod pogojem, da je obiskoval pouk v slovenščini. Pri skušnji je bil vprašan: „Kaj se pravi slovenski „stockfinster?“ Tomažek je malo pomislil, potem se je pa odrezal: „Tema je kakor v r...!“ Izpraševalna komisija se je spogledala, profesor je pa dejal: „Ne tako po domače! Tema je kakor v rogu, se pravi.“

V Ljubljani se je seznanil z brivcem Kosom. Ta ga je vzel k sebi in mu je dajal zastonj hrano in stanovanje. Seveda mu je moral Pirc v prostih urah pomagati v brivnici. In tudi kot brivski učenec je napredoval. Takrat so brivci tudi drli zobe in puščali kri. Tomaž bi se bil rad naučil tega posla. Toda gospodar mu ni dovolil, češ da je še premlad za tako važno delo. Odslej je vedno opazoval zoboderstvo skozi ključavnico. A to mu še ni zadoščevalo.

Nekega dne je prosil mojstra, naj mu izdere zob. Mojster mu je ugodil in izdrl mu je zdravi zob, katerega je Pirc žrtvoval zato, da je mogel natanko opazovati mojstrovo postopanje. Kmalu potem je dobil dovoljenje, da je smel dreti tudi zobe in teh je nadrl v svojem življenju, po lastni izpovedi, gotovo več kot za dva mernika.

Tudi kri puščati je Pirc kmalu znal. Nekoč je zbolel rejen bogatin in vsi zdravniki so menili, da mu more le puščanje krvi rešiti življenje. A kdor je poizkusil puščati, bodisi zdravnik ali brivec, nihče ni mogel do žile. Pa so se spomnili na mladega Pirca. Prišel je, zavihal si je rokava, udaril je po žili in kri je naenkrat brizgnila kvišku. Vse ga je hvalilo in bogatin mu je stisnil v pest cekin.

Ko je dovršil gimnazijo v Ljubljani, je šel študirat zdravniško vedo v Gradec. Tu je z nekim duhovnim beneficijatom užival ustanovo, ki ga je vezala, da je vsako soboto hodil k beneficijatu molit lavretanske litanije in vsak mesec je pristopal k sv. obhajilu. Vršil je to dvojno obveznost tako vestno, da mu je beneficijat večkrat rekel: „Kar preveč ste točni!“ Priboljšek za vsakdanji kruh si je služil tudi v neki pisarni. Prepisoval je različne stvari in pri tem se je prav dobro izuril v nemškem jeziku.

Ko je l. 1836. napravil izpit iz ranocelstva in porodništva, je služboval najprvo v ljubljanski bolnici. Tu je priredil dva okostnjaka. Eden je ostal v bolnici, drugi pa, ki je bil posebno lepo sestavljen, je prišel v ljubljanski muzej. Večkrat je pripovedoval v poznejšem življenju, kako je kuhar človeške kosti in kako jih je v nočeh nosil v podstrežje bolnice, da jih je lunin svit obelil.

V Kranju je tedaj razsajala kolera in legar. Pirc je prihitel v svoje rojstno mesto in je pričel tu vršiti svojo zdravniško prakso. Legar bi bil kmalu pokopal tudi njega samega. Nobena noč mu ni bila pretemna, nobena vas predaleč, da bi ne bil šel obiskavat bolnikov. Pripetile so se mu tudi različne nezgode. — Nekoč se mu je pridružil volk, ko je šel v zimski noči iz Besnice. Dolgo časa sta korakala vstric in gledala sta drug drugega. Nazadnje je volk krenil proč. — Drugič je naletel v gozdu na rokovnjača Dimeža, ki je ravno pekel petelina za večerjo. „O dober večer, gospod Pirc!“, je pozdravil prijazno Dimež in ni mu storil nič žalega. — Nekega večera je prihitel k Pircu tujec. Nagovoril ga je: „Neka bolnica Vas želi. Toda, prisegite pri živem Bogu, da ne boste nikoli izdali, kdo je ta bolnica!“ Prisegel je, šel je s tujcem in vrnil se je šele drugo jutro. Skrivnost tega obiska je pa nesel s seboj v grob. — Nekoč je zdravnik Pirc tudi sam precej nevarno obolel. Na vrtu poleg njegovega stanovanja se je prav tiste noči jako marljivo oglašal čuk. Splošna sodba je bila: „Zdravnik Pirc bo umrl. Čuk ga bo spell!“ Dober mož, ki je Pirca zelo spoštoval, je želel smrt preprečiti. Ponoči je šel na vrt in posrečilo se mu je, da je čuka ustrelil. Zgodilo se je pa, da je bolnik ozdravel, dotični mož je pa kmalu obolel in umrl.

(Dalje prihodnjič).

Razno.

Pristojnost. Pri sestavljanju družinskih listov večkrat opazim, da mnogi ne vedo, kam — to je v katero občino je kdo pristojen. Vsakdo mora imeti državljanske pravice te ali one države, to je: mora biti pristojen v kako državo; vsak državljan pa mora imeti domovinsko pravico v kaki občini. Otroci so pristojni v tisto občino, kamor njih oče; če so pa nezakonski tja, kamor je pristojna njih nezakonska mati. Zena je tam pristojna, kamor je pristojen njen mož. Domovinska občina je v slučaju potrebe dolžna podpirati svojega občana, ista mu daje tudi kot potrdilo domovinstva domovnico ali domovinski list. Velike važnosti je torej, da vsak državljan ve, v katero občino je pristojen. Kdor pa je delj časa odsoten od domovne občine in nepretrgoma prebiva vsaj 10 let od polnoletnosti v kaki občini, more tam prositi za domovinsko pravico in dotična občina mu jo mora

dati. Prav je, če starši pouče svoje otroke, kam so po svojem očetu pristojni, da v slučaju potrebe otroci to vedo.

Jasna znamenja. V Berlinu so v mestnem občinskem zastopu v večini socialisti in komunisti in so pred kratkem sklenili, da se prepovedo v vseh berlinskih bolnišnicah vse verske pobožnosti. — Ko sem bil zadnjič v Celovcu, mi je pravil neki duhovnik, da socialisti med svojimi člani agitirajo za odpad od krščanstva in da je v okolici Celovca že precej nekrščenih otrok, ker jih socialisti ne dajo krstiti. — Na Dunaju je okrog 400 šoloobveznih otrok, ki jih socialistični starši ne pustijo več k krščanskemu nauku v šoli. — Kdaj se bodo odprle oči pri nas tistim socialistom, ki imajo še vero in so še kristjani, pa podpirajo socialistično stranko?!

Za slovenske otroke v Nemčiji. V Nemčiji živi večje število slovenskih delavcev. Ker so razstreseni po raznih krajih in nikjer ne žive kompaktno, morajo njih otroci hoditi v nemške šole in se tako pomešani med nemškimi otroki popolnoma odtujijo domačemu jeziku. Tako dobimo slovenske družine, od katerih otroci ne znajo več govoriti slovensko. Da bi se ti otroci ohranili za slovenski jezik, da bi se pravzaprav naučili slovensko govoriti, se snuje večja akcija, da bi prišlo okrog 300 teh slovenskih otrok v Slovenijo na počitnice kakih 6 do 8 tednov, od konca julija dalje. Polovico teh otrok bodo vzeli na počitnice njih sorodniki, kakih 40 jih sprejmejo razni dodrodnelni zavodi, druge bo treba pa spraviti v dobre družine. Zato se obračamo na boljše situirane družine, da bi brezplačno prevzele enega ali po dva taka otroka ta čas na stanovanje in popolno oskrbo. Če bi kdo doma ne imel prostora, pa bi kaj rad žrtvoval v ta namen, bi se dalo to tako urediti, da bi otroka vzeli v zavod na Skalo in bi razni dobrotniki prevzeli stroške za njegovo vzdrževanje. Sicer bo Vincencijeva konferenca vzela par otrok na svoj račun v zavod, več jih pa vsled pičlih dohodkov ne more. Kdor bi torej mogel in hotel prevzeti katerega izmed teh otrok na počitnice, naj se javi v župni pisarni vsaj do nedelje sv. Trojice, to je do 3. junija. Priglasje sprejema pa tudi gospodična Dokler, strokovna učiteljica na meščanski šoli, ki pri nas to akcijo organizira.

Mašne knjižice ima župna cerkev vedno v zalogi in sicer vezane „Pri Jezusu“ po 9 Din, nevezan mal molitvenik 1 Din, vezan pa 4:50 Din. Drugačih molitvenikov ne kupujte za šolsko mladino, kakor „Pri Jezusu“, ali pa okrajšani molitvenik za šolsko mladino.

Naložbe hranilnih vlog in vrednostnih papirjev pri nekdanji avstrijski poštni hranilnici se morajo naznaniti najkasneje do 30. junija pri poštne uradu. Podrobnosti se izvedo tam, pojasnila daje pa tudi radevolje župni urad.

Kapelica na Kofcah bo otvorjena in blagoslovljena na praznik sv. Janeza Krstnika to je v nedeljo 24. junija. Ob 10. uri bo tam blagoslov kapele, govor in nato sv. maša, med sv. mašo bo darovanje za opremo. Vsa oprava kapelice bo stala okrog 10.000 Din. Vsem prijateljem te planinske kapelice priporočamo to darovanje, da vsaj nekoliko krijemo te stroške. Nov beli plašč za god sv. Janeza Krstnika je poslikala gospodična Tončka Štancar, strokovna učiteljica na meščanski šoli, istotako je napravila altarni prt in sliko v altarju, vse je naslikano v planinskem duhu. Sv. Janez Krstnik je naslikan v altarni sliki kot puščavski in planinski pridigar, mašni plašč je posejan s kitami planinskega cvetja, zadaj je naslikan janček z zastavico, altarni prt ima naslikano skalo iz katere priteka 7 studencev in k tem studencem grede ovce pit — kar pomenja Kristusa, ki je vir 7 studencev, to je 7 sv. zakramentov, ki napajajo njegove ovce z milostjo. Skušali bomo sv. maše poleti opravljati vsako drugo nedeljo na Kofcah za planince, drvarje in za planšarje.

Posestnikom planin priporočam, da ne pošiljate preko poletja v planine mladih deklet, ki so tam v vedni nevarnosti za svojo poštenost. — Žalibog prihajajo v planine tudi ljudje, ki mislijo, da na planini ni nič greha. — Če pa že ne morete drugače, vsaj tako napravite, da boste po dve skupaj stanovali v koči! —